

**FÓRUM
ZDRAVÉ
VÝŽIVY**

Trend levných potravin a jídelníčků

Věra Boháčová, DiS.

Co znamená levný jídelníček?

- Strava do 100 Kč, do 500 Kč na den?
- Nakupovat levnější suroviny?
- Jídelníček, při jehož finální úpravě nespotřebuji tolik svého času a energie?
- Jídelníček, při jehož finální úpravě spotřebuji co nejmenší množství vody, elektřiny, plynu?
- Levnější stravování v podnicích veřejného stravování?

Laický levný jídelníček = zdravotní riziko!

**FÓRUM
ZDRAVÉ
VÝŽIVY**

- Vynechává zeleninu, ovoce
- Vynechává zdroje bílkovin (maso, sýry)
- Obsahuje malé množství potravin
- Využívá nevhodné úpravy pokrmů
- Neobsahuje potřebné dávky minerálních látek, vitaminů, ale i základních živin
- Nezajistí potřebný vzájemný poměr živin

Zdravotní riziko

- **Časné**
  - zvýšený výskyt zažívacích obtíží (zácpa, průjem)
  - zvýšení hmotnosti
  - únava, slabost, nevolnost, podrážděnost
  - častá nemocnost
  - zhoršení kvality pleti, vlasů
- **Pozdní**
  - osteoporóza a zlomeniny
  - zažívací problémy
  - častá nemocnost a špatné uzdravování
  - zhoršení soběstačnosti – časná závislost na péči druhých osob

Než začneme zlevňovat...

Co znamená levný jídelníček právě pro mě?

1. Zlevnění krátkodobé či dlouhodobé?
2. Stanovení důležitých nutričních parametrů jídelníčku –
prevence zdravotních problémů
  - energetická hodnota
  - obsah živin a dalších důležitých látek
  - další důležité zásady – dietní specifika

Prevence je stále levnější, i za cenu vyšších vstupních investic, než léčba (zdravotnická péče, léky, pobyt v nemocnici, délka léčby a rekonvalescence, pracovní neschopnost).

3. Hledání způsobů, jak ušetřit
  - individuálně

Chytrý výběr

- Losos 34-80 Kč/100 g
- Tuňák 97-109 Kč/100 g

vs.

- Makrela 30 Kč/100 g
- Sled' 18-23 Kč/100 g

- Olivový olej 300 Kč/1 l

vs.

- Řepkový olej 45-50 Kč/1 l

Příklad z praxe

Jídelníček č. 1		cena
snídaně	rohlík (1 ks) s točeným salámem (50 g)	5,50
přesnídávka	jablko (1 ks)	5,0
oběd	instantní nudlová polévka, hotová sekaná (100 g), brambory (250 g)	25,20
svačina	rohlík (1 ks), vlašský salát (100 g)	8,40
večeře	mražená žampionová pizza (340 g)	59,90
cena celkem		104 Kč

energie	bílkoviny	sacharidy	tuky
8.594,5 kJ	52,7 g	269,8 g	92 g

Příklad z praxe - hodnocení

- Cenový limit do 100 Kč
- Důraz na snadnou přípravu
- Nedostatek cca 20 g bílkovin
- Nadbytek cca 20 g tuků
  - složení tuků není optimální
- Nedostatek zeleniny a ovoce
- Žádné mléčné výrobky
- Tekutiny?

Jde to i jinak?

Příklad z praxe - jinak

Jídelníček č. 2		cena
snídaně	rohlík (2 ks) s margarínem (20 g), šunkou (výběrová, 50 g), salátová okurka (1/3 ks, cca 100 g)	19,50
přesnídávka	Jablko (1 ks), bílý jogurt (150 g)	9,90
oběd	Grilované kuřecí prso (80 g + 10 g olej), brambory (250 g), hlávkový salát (1/2 ks) s ředkvičkami (1/2 svazku, lžička cukru, ½ citrónu)	29,10
svačina	Ovesné vločky (30 g), banán (1 ks), mléko (100 ml)	7,70
večeře	Těstoviny se zeleninou (100 g těstoviny, 10 g olej, 100 g lilek, 100 g cuketa, 1 cibule, 2 rajčata, 10 g italský tvrdý sýr)	34,30
cena celkem		100,50 Kč

energie	bílkoviny	sacharidy	tuky
8.340,1 kJ	77,2 g	278,2 g	66,4 g

Komentář k jídelníčku

- Zachována energetická hodnota jídelníčku
- Zachována cena jídelníčku
- Vyvážený poměr živin
- Dostatek ovoce a zeleniny
- Nechybí mléčné výrobky

- Další možnosti zlevnění
  - nákup
  - úprava
- Modifikace pro rodiny či vícečlenné domácnosti nutná

Tipy a postřehy pro zlevňování jídelníčku

- Zlevňujte jídelníček po boku odborníka – nutričního terapeuta – jídelníček bude přizpůsobený vašim potřebám i aktuálnímu zdravotnímu stavu, nutriční terapeut zohlední i vaše chutě a dokáže zhodnotit, zda levnější varianta neznamena minusové body pro vaše zdraví.
- Před samotným zlevňováním jídelníčku se zamyslete nad tím, kde u vás konkrétně by se dalo ušetřit – při nákupu surovin, při spotřebě vody a energie, při návštěvách podniků veřejného stravování apod.
- Nezapomínejte, že zdraví máme jen jedno.
- Využívejte aktuálních slev potravinových řetězců – slevy potravin se pohybují od 10 do 50 %, a to bez ohledu na nutriční profil potravin (tedy ve slevách jsou i kvalitní výrobky).
- Při nákupu porovnávejte potraviny na stejné množství (např. 1 kg/1 l) – velikost balení se často značně liší.
- Nenakupujte příliš do zásoby – nestihnete-li sníst, hrozí, že o zásoby přijdete (a jejich konzumaci to nebude).

Tipy a postřehy pro zlevňování jídelníčku

**FÓRUM
ZDRAVÉ
VÝŽIVY**

- Výhodnější je mít předem plán, co koupíte (nákupní seznam) než hledat, co by se vám hodilo přímo na místě (vždy se vám toho bude hodit víc) a chodíte nakupovat najedení.
- Cenu srovnatelných potravin hodnotte na stejné množství – velikosti balení jsou různé, přemýšlejte i nad velikostí balení
- Zařazujte do jídelníčku potraviny, které mají právě sezónu, dávejte přednost tuzemské produkci - vyplatí se vám to nejen finančně, ale i nutričně (platí zejména u ovoce a zeleniny)
- I ve stravování platí, že v jednoduchosti je krása (míněno ve vztahu ke kulinárním úpravám).
- Nezpracované potraviny jsou nutričně hodnotné, ale neznamena to, že ty zpracované by byly vždy horší – např. sled'ové závitky s kysaným zelím vychází nutričně skvěle a navíc váš rozpočet nezruinují.
- Pokrmy připravte ve větším množství a část zamrazte, případně zamrazte předpřipravené suroviny, ze kterých můžete obměnou dalších surovin připravit řadu receptů.

**FÓRUM
ZDRAVÉ
VÝŽIVY**

Děkuji za pozornost!

www.fzv.cz